

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана/директора
з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
Факультет
« 24 » _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІСТА ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ (CEE CITIES)

для студентів

галузь знань 10 природничі науки
спеціальність 106 – Географія
освітній рівень магістр
освітня програма Урбаністика та регіональний розвиток
вид дисципліни вибіркова (блок «Урбаністичні студії»)

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Семестр	<u>3</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>4</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>іспит</u>

Викладачі:

Мезенцев Костянтин Володимирович, завідувач кафедри економічної та соціальної географії, доктор географічних наук, професор

Денисенко Олена Олександрівна, докторант кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук

Матвієнко Володимир Миколайович, доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук, доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2023

Розробники:

Мезенцев Костянтин Волоодимирович, завідувач кафедри економічної та соціальної географії, доктор географічних наук, професор

Денисенко Олена Олександрівна, докторант кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

« 13 » _____ 06 _____ 2023 року

Завідувач кафедри

 проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 11 від «13» 06 _____ 2023 року

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від « 28 » 08 _____ 2023 року

Голова науково-методичної комісії Наталія КОРОГОДА

(підпис)

« 28 » 08 _____ 2023 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – вивчення міст макрорегіону Центрально-Східної Європи, до якого історично інтегровані українські міста, з точки зору соціально-просторових та інституційних трансформацій, пов'язаних з постсоціалістичними змінами; формування процесуальних підходів до розуміння складних суспільно-географічних об'єктів; посилення навиків комплексного аналізу розвитку території, оцінки просторових трансформацій та їх наслідків, аналізу цілей та інструментів міської політики.

The discipline aims at studying the cities of Central and Eastern Europe (CEE) region, to which Ukrainian cities are historically integrated, in terms of socio-spatial and institutional transformations related to post-socialist changes; developing the process ways of understanding complex socio-geographical objects; enhancing the skills of comprehensive spatial development analysis, assessment of spatial transformations and their consequences, urban policy goals and tools analysis.

2. Попередні вимоги до опанування, або вибору навчальної дисципліни.

- Знання основних теорій, концепцій і закономірностей розвитку території, у т.ч. міст; загально-географічних відомостей про регіон та історико-географічного контексту розвитку міст Центрально-Східної Європи;
- Розуміння взаємозв'язків між елементами суспільно-територіального комплексу міста, його просторовою організацією, основними процесами та цілями міської політики;
- Вміння аналізувати суспільно-просторові процеси з точки зору масштабу об'єктів, їхньої структури, місцеположення та інших значимих характеристик; оцінювати динаміку, стан, прогнозувати наслідки;
- Навички критичного комплексного аналізу суспільно-географічних об'єктів, застосування спеціальних методів досліджень, робота з фаховою англійською літературою.

Preliminary requirements for mastering a course:

- Knowledge of basic theories, concepts and patterns of spatial development, in particular cities; general geographical information about the region and historical context of CEE urban development;
- Understanding the relationships between the elements of the socio-territorial complex of the city, its spatial organization, the main processes and urban policy goals;
- Ability to analyze the socio-spatial processes in terms of the objects scale, their structure, location and other significant characteristics; to assess the dynamics of the processes, their condition and to provide projections of the consequences;
- Skills of critical comprehensive analysis of socio-geographical objects; application of special methods within geographical research; work with English-language professional literature.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна базується на вивченні просторових трансформацій у постсоціалістичних містах Центрально-Східної Європи, а також сукупності процесів, які визначають нову соціально-просторову динаміку у містах, та структури, що лежать в її основі. Курс спрямований на посилення комплексного просторового світогляду, вивчення множини проявів трансформаційних процесів у різних географічних, політичних та інституційних контекстах, посилення навичок суспільно-географічного аналізу територій та ефективності містобудівної політики. Дисципліна складається з двох частин. Перша – фокусується довкола визначення соціалістичних та постсоціалістичних міст, «транзитності», постсоціалістичних трансформацій та підходів до їх визначення і аналізу. Друга – спрямована на аналіз основних типів трансформацій та їх наслідків для розвитку міст, у т.ч. з точки зору формування нових просторових нерівностей, а також аналіз політики планування міст під час соціалістичного етапу і після його завершення.

Course description: The course is based on the study of spatial transformations in the post-socialist cities of Central and Eastern Europe, as well as the set of processes that determine the new socio-spatial dynamics in the cities and structures that underlie it. The course is aimed at enhancing comprehensive spatial thinking; studying the multiple manifestations of transformation processes in different geographical, political and institutional contexts; strengthening the skills of socio-geographical analysis of territories and urban policy effectiveness. The discipline consists of two parts. The first part focuses on the determining the socialist and post-socialist cities, transition, post-socialist transformations and approaches to their identifying and analysis. The second part is aimed at the analysis of the main types of transformations and their consequences for urban development, in particular in terms of shaping the new spatial inequalities, as well as the analysis of urban planning policy under the socialist stage and after it.

4. Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами глибоких теоретичних знань з питань аналізу процесів просторових трансформацій у постсоціалістичних містах Центральної та Східної Європи. Завдання дисципліни «Міста Центральної та Східної Європи» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Урбаністика та регіональний розвиток», а саме у:

- здатності спілкуватися іноземною мовою (ЗК 6);
- здатності працювати в міжнародному контексті (ЗК 7);
- здатності здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг (СК 5);
- здатності застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку (СК 7).

Objectives:

The task of studying the discipline is for students to acquire in-depth theoretical knowledge on the analysis of processes of spatial transformations in post-socialist cities of Central and Eastern Europe. The tasks of the discipline "Cities of Central and Eastern Europe" are to provide students with general and professional competences provided by the educational program "Urbanism and Regional Development", namely:

- the ability to communicate in a foreign language (GC 6);
- the ability to work in an international context (GC 7);
- the ability to carry out a professional assessment of programs, strategies and plans for the development of territories, processes of globalization, regionalization and urbanization in the world, to carry out their geo-ecological and socio-geographic examination and monitoring (PC 5);
- the ability to apply interdisciplinary approaches when critically considering the problems of nature management, geoplanning, urban and regional development, recreation and tourism, to assess possible risks, socio-economic and ecological consequences of management decisions in the field of nature management, urban and regional development (PC 7).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація*; 4. автономність та відповідальність*)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
Знати:				
1.1	Підходи до визначення Центральної та Східної Європи як макрорегіону, його трактування з т.з. основних історико-географічних і геополітичних концепцій.	Лекція, демонстрація, виконання практичних робіт, самостійна робота	Бліц- опитування, тестування, виступ, іспит.	40 %
1.2	Принципи організації соціалістичних міст, основні риси їх просторово-планувальної структури.			
1.3.	Підходи до визначення пост-соціалістичних міст. Множинні перетворення постсоціалістичних міст та характер змін.			
1.4	Основні типи постсоціалістичних трансформацій, їх суть та наслідки. Трансформації у містах різних типів (за масштабом, структурою, людністю, місцем у системі міст): особливості прояву.			
1.5	Напрями просторових трансформацій у постсоціалістичних			

* заповнюється за необхідністю, наприклад для практик, лабораторних курсів тощо.

	<i>містах, приміських територіях, трансформація системи міст.</i>			
1.6	<i>Нові процеси соціально-просторової диференціації у містах Центральної та Східної Європи: перетворення житлової забудови, публічних просторів, зелених зон та виробничих територій.</i>			
1.7	<i>Роль і задачі міського планування в соціалістичний і постсоціалістичний період. Зміна парадигм і акторів. Нові задачі міського планування.</i>			
1.8	<i>Основні відмінності концепцій перетворення простору у соціалістичний і постсоціалістичний період. Еволюція інструментів міського планування.</i>			
Вміти:				
2.1	<i>Визначати ключові риси та характеристики функціональних, інституційних та просторових трансформацій міст.</i>	<i>Лекція, бесіда, аналіз ситуації, творче завдання</i>	<i>Бліц-опитування, виступ, індивідуальне завдання, іспит.</i>	<i>30 %</i>
2.2	<i>Оцінювати та прогнозувати наслідки основних видів трансформацій міського простору (базуючись на досвіді міст регіону).</i>			
2.3	<i>Характеризувати та оцінювати наслідки трансформаційних процесів для різних типів міст (за масштабом, структурою, людністю, внутрішньою морфологією).</i>			
2.4	<i>Розрізняти базові риси, що лежать в основі парадигм планування соціалістичного і постсоціалістичного міста.</i>			
2.5	<i>Визначати характер зв'язку між підходами до планування міст та їх соціально-просторовою організацією.</i>			
2.6	<i>Оцінювати ефективність окремих планувальних підходів та інструментів з точки зору їх впливу на просторовий розвиток.</i>			
Комунікація:				
3.1	<i>Представляти своє бачення основних викликів трансформаційних процесів у різних типах міст регіону.</i>	<i>Бесіда, аналіз ситуації.</i>	<i>Бліц-опитування, виступ.</i>	<i>20 %</i>
3.2	<i>Інтерпретувати зміни основних типів структур залежно від інших процесів у регіоні – політичних, інституційних, інтеграційних та ін.</i>			
3.3	<i>Аргументувати переваги і недоліки різних підходів до організації</i>			

	<i>простору у соціалістичний і постсоціалістичний період.</i>			
Автономність та відповідальність:				
4.1	<i>Ідентифікувати за набором ознак характер трансформаційних процесів.</i>	<i>Аналіз ситуації, творче завдання, виконання практичних робіт.</i>	<i>Бліц-опитування, виступ, індивідуальне завдання.</i>	10 %
4.2	<i>Самостійно визначати можливі ризики та негативні наслідки трансформаційних процесів.</i>			
4.3	<i>Усвідомлювати характер взаємозв'язку між підходами до планування розвитку міст та проблемами їх збалансованого розвитку.</i>			

Learning outcomes:

Learning outcomes (1. To know; 2. To be able; 3. Communication; 4. Autonomy and responsibility)		Forms of teaching and learning	Methods of assessment	Share of the final grade
Code	Learning outcome			
To know:				
1.1	Approaches for determining the Central Eastern Europe as a macro-region, its interpretation from different historical, geographical and geopolitical perspectives.	Lecture, demonstration, independent studies	Quizzes, thematic tests, presentations, test.	40 %
1.2	Principles of the socialist cities organization, the main features of their urban planning structures.			
1.3	Approaches for determining the post-socialist cities. Multiple transformations in the post-socialist cities and character of the changes.			
1.4	The main types of the post-socialist transformations, their nature and consequences. Transformations in different types of the cities (by size, economic structure, rank in the hierarchy) and features of manifestation.			
1.5	Directions of spatial transformations in the post-socialist cities and suburban areas; transformation the urban systems.			
1.6	New processes of socio-spatial differentiation in CEE cities: transformations of housing, public spaces, green zones and industrial areas.			
1.7	The role and tasks of urban planning under socialism and post-socialist period. Changes of paradigms and actors. New goals of urban planning.			

1.8	The main differences in the concepts of spatial organization at the time of socialism and during the post-socialist period. Evolution of urban planning tools.			
To be able:				
2.1	Identify the key features and characteristics of the functional, institutional and spatial transformations in the cities.	Lecture, conversation, situation analysis, creative task	Quizzes, presentations, individual task, test	30 %
2.2	Evaluate and predict the consequences of the main types of urban spaces transformations, basing on the experience of CEE cities.			
2.3	Characterize and evaluate the consequences of transformation processes for different types of cities (by scale, economic structure, internal morphology).			
2.4	Distinguish the basic features that underlie the planning paradigms of the socialist and post-socialist city.			
2.5	Determine the character of relations between urban planning approaches and socio-spatial organization of the cities.			
2.6	Evaluate the effectiveness of planning approaches and tools in terms of their impact on spatial development.			
Communication:				
3.1	Present own vision of the main challenges for transformation processes in different types of the cities in the region.	Conversation, situation analysis.	Quizzes, presentations.	20 %
3.2	Interpret the changes of the main structures in their connection to other processes in the region - political, institutional, integrative, etc.			
3.3	Argue the advantages and disadvantages of different approaches to spatial organization at the time of socialism and during the post-socialist period.			
Autonomy and responsibility:				
4.1	Identify the character of transformation processes by a set of features.	Situation analysis, creative task.	Quizzes, presentations, individual task.	10 %
4.2	Determine the potential risks and negative consequences of transformation processes.			
4.3	Understand the character of relations between urban planning approaches and challenges for cities sustainable development.			

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)							
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8
1. Вільно спілкуватися із професійних і наукових питань іноземною мовою (ПР03).	+	+		+	+	+		+
2. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науковоприкладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень (ПР05).	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму (ПР11).						+	+	+

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)											
	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
1. Вільно спілкуватися із професійних і наукових питань іноземною мовою (ПР03).	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+
2. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науковоприкладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень (ПР05).	+	+	+	+	+	+	+		+	+		
3. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму (ПР11).		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Correlation of learning outcomes of the discipline with the program medresults of education and training

Programmed learning outcomes	Learning outcomes of the discipline								
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	
1. Communicate freely on professional and scientific issues in a foreign language (PR03).	+	+		+	+	+		+	
2. Be able to identify, pose and solve scientific and applied problems, carry out a critical evaluation of the decisions made (PR05).	+	+	+	+	+	+	+	+	
3. Assess possible risks, socio-economic and geoeological consequences of the implementation of management decisions in the field of nature use, urban and regional development, recreation and tourism (PR11).						+	+	+	

Learning outcomes of the discipline	Programmed learning outcomes												
	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	
1. Communicate freely on professional and scientific issues in a foreign language (PR03).	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	
2. Be able to identify, pose and solve scientific and applied problems, carry out a critical evaluation of the decisions made (PR05).	+	+	+	+	+	+	+		+	+			
3. Assess possible risks, socio-economic and geocological consequences of the implementation of management decisions in the field of nature use, urban and regional development, recreation and tourism (PR11).		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	

7. Схема формування оцінки: рівень досягнення запланованих результатів навчання оцінюється шляхом оцінювання в процесі семестрового навчання (виступи, тестування, індивідуальне завдання, тематичні контрольні роботи) та підсумкового іспиту.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- Результати навчання 1.1-1.8 (знання) – 40 %;
- Результати навчання 2.1-2.6 (вміння) – 30 %;
- Результати навчання 3.1-3.3 (комунікація) – 20 %;
- Результати навчання 4.1-4.3 (автономність та відповідальність) – 10 %.

7.1. Форми оцінювання студентів:

У курсі передбачено **3 змістових частини**. Заняття проводяться у вигляді лекцій та практичних занять, передбачено виконання індивідуальних завдань. Завершується дисципліна **іспитом**.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні результатів практичних занять, опитуванні та виконанні тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: опитування у тестовій та письмовій формі проводиться після завершення викладання кожної теми. Практичні заняття оцінюються за результатами виконання практичних робіт, відповідно до графіка проведення занять. Тематичні контрольні роботи проводяться у тестовій формі.

Оцінювання за формами контролю:

Форма оцінювання	Мін. оцінка - 36	Макс. оцінка - 60
Виступи: (оцінюється – ознайомлення з матеріалом, розуміння контексту, наявність власних інтерпретацій та висновків, вміння будувати логічні взаємозв'язки з іншими об'єктами та процесами).	3 тем. блоки*4 бали=12 балів	3 тем.блоки *7 балів=21 бали
Тестування: (оцінюється – знання фактів, основних відомостей з курсу, підходів та типізацій).	2*2 бали=4 бали	2*3,5 балів=7 балів
Індивідуальне завдання: (оцінюється – глибина аналізу, порівняльна перспектива, оригінальність висновків та інтерпретацій, зв'язок з підходами та інструментами міської політики).	(2 тем. блоки) 10 балів	(2 тем. блоки) 12 балів
Тематичні контрольні роботи	2*5 балів=10 балів	2*10 балів=20 балів

Умови допуску до іспиту: рекомендований мінімум для допуску – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до іспиту є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту: максимальна кількість балів на іспиті – 40 балів, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 24 бали (*60% максимальної кількості балів, відведених на іспит*).

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістова частина 1	Змістова частина 2	Іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи і самостійну роботу та виконання індивідуального завдання.

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом Ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

7. The evaluation scheme: the level of achievement of the planned learning outcomes is evaluated through evaluation during the semester study (presentations, testing, individual assignments, thematic control papers) and the final exam.

The weight of learning outcomes in the final assessment is:

- Learning outcomes 1.1-1.8 (to know) – 40%;
- Learning outcomes 2.1-2.6 (to be able) – 30%;
- Learning outcomes 3.1-3.3 (communication) – 20%;
- Learning outcomes 4.1-4.3 (autonomy and responsibility) – 10%.

7.1. Student evaluation forms:

The course includes *3 content parts*. Classes are held in the form of lectures and practical, individual assignments are provided. The discipline ends with an **exam**.

Semester evaluation: the number of points that the student receives during the semester is the sum of the points obtained during the evaluation of the results of practical training, the survey and the performance of thematic control works.

Organization of evaluation: a survey in test and written form is conducted after the completion of the teaching of each topic. practical training are evaluated based on the results of the student's preparation and activity, in accordance with the performance of practical work. Thematic control works are conducted in test form.

Methods of assessment:

Method of assessment	Minimum score - 36	Maximum score - 60
Presentations: (Criteria for assessment - knowledge of the main issues, understanding of the context, own interpretations and conclusions, the ability to make logical links to other objects and processes)	3 presentations*4 points=12 points	3 тем.блоки *7 балів=21 бали
Quizzes: (Criteria for assessment - knowledge of facts and other basic information from the course, main approaches and classifications)	2*2 points=4 points	2*3,5 points=7 points
Individual task: (Criteria for assessment-depth of analysis, comparative perspective, originality of interpretations, relation with approaches and tools of urban policy).	10 points	12 points
Thematic tests	2*5 points=10 points	2*10 points=20 points

Conditions for admission to the exam: the recommended minimum for admission is 36 points. For students who scored a total of less than 36 points (recommended minimum), a mandatory condition for admission to the exam is to write essays on issues of missed or insufficiently mastered topics.

Final evaluation in the form of an exam: the maximum number of points on the exam is 40 points, the minimum number of points that are added to the semester ones is 24 points (60% of the maximum number of points assigned to the exam).

With a simple calculation, we get:

	Content part 1	Content part 2	Exam	Final assessment
<i>Minimum</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>24</i>	<i>60</i>
Maximum	30	30	40	100

Assessment is carried out throughout the semester of all types of work, including independent work and individual assignments.

In general, the formation of the assessment is based on the "Regulations on the organization of the educational process at Taras Shevchenko Kyiv National University" (second edition), which was put into effect by the order of the Rector No. 170-32 of April 11, 2022.

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійна робота
Частина 1.				
Соціалістичні та постсоціалістичні міста: концепт, підходи, трансформаційні процеси				
1	Тема 1. Центрально-Східна Європа як регіон: географічний, історичний, політико- географічний та геополітичний виміри.	2		8
2	Тема 2. Соціалістичне місто. Підходи до визначення. Основні риси. Особливості просторово-планувальної структури.	2	2	8
3	Тема 3. «Транзитність» від соціалізму до постсоціалізму. Трансформації як етап у розвитку міст та міських систем.	2		10
4	Тема 4. Постсоціалістичне місто: концепція постсоціалістичних міст та дискурс довкола ідеї постсоціалізму. Постсоціалізм як суспільне явище.	4	2	8
5	Тема 5. Основні напрями трансформацій у постсоціалістичних містах: внутрішньоміські перетворення та зміни приміських зон.	2	4	10
<i>Тематична контрольна робота 1</i>				2
Частина 2.				
Міста Центрально-Східної Європи у ХХІ ст.: основні виклики, стратегія та планування розвитку				
6	Тема 6. Міський простір постсоціалістичних міст: характер змін, типи трансформацій публічних просторів, житлової забудови, виробничих зон.	4	2	8
7	Тема 7. Наслідки трансформаційних процесів. Основні типи нерівностей і нові виклики.	2		10
8	Тема 8. Планування соціалістичного і постсоціалістичного міста: стратегія просторового розвитку і підходи до його перетворення.	4	2	8
9	Тема 9. Основні інструменти та учасники процесу планування розвитку міст: еволюція підходів.	2		8
<i>Тематична контрольна робота 2</i>				2
	ВСЬОГО	24	12	82

Загальний обсяг **120 год.**, у тому числі:

лекції – **24 год.**,

практичні – **12 год.**,

консультації – **2 год.**,

самостійна робота – **82 год.**

**STRUCTURE OF DISCIPLINE.
THEMATIC PLAN OF LECTURES AND SEMINARS**

Topics	Hours		
	Lectures	Practical	Independent studies
Part 1. Socialist and post-socialist cities: conceptions, approaches, transformation processes			
<i>Topic 1.</i> Central and Eastern Europe as a region: geographical, historical, political and geopolitical.	2		8
<i>Topic 2.</i> Socialist city: approaches to defining. Main features. Peculiarities of the spatial planning structures.	2	2	8
<i>Topic 3.</i> Transition from socialism to post-socialism. Transformations as a stage of urban development.	2		10
<i>Topic 4.</i> Post-socialist city: conception and discourse around the post-socialism. Post-socialism as a phenomenon.	4	2	8
<i>Topic 5.</i> Main directions of transformations in the post-socialist cities: changes of the inner structures and suburban zones.	2	4	10
<i>Thematic test 1</i>			2
Part 2. Central and Eastern European cities in XXI century: main challenges, strategy and planning			
<i>Topic 6.</i> Urban spaces in the post-socialist cities: character and directions of transformations the public spaces, housing and industrial areas.	4	2	8
<i>Topic 7.</i> Transformation processes consequences. Types of the inequalities emerged and new challenges.	2		10
<i>Topic 8.</i> Planning the socialist and post-socialist city: spatial development strategy and practices of itstransforming.	4	2	8
<i>Topic 9.</i> Urban planning process tools and actors: evolution of approaches.	2		8
<i>Thematic test 2</i>			2
TOTAL	24	12	82

Total – **120 hours.**, including:
lectures – **24 hours**;
practical – **12 hours**;
consultations – **2 hours**;
independent studies – **82 hours**.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА: RECOMMENDED LITERATURE

Основна/ Basic:

1. Урбаністична Україна в епіцентрі просторових змін : монографія/ За ред. Мезенцева К., Олійника Я., Мезенцевої, Н. Київ: Видавництво «Фенікс», 2017.
2. Яценко Б.П., Бабарицька В.К. “Країнознавство: основи теорії”: навч. посібник. К.: Либідь, 2009. 312 с.
3. Baldwin Hess, Daniel, Tiit Tammaru, and Maarten van Ham “*Housing Estates in Europe: Poverty, Ethnic Segregation and Policy Challenges*”. Springer Nature, 2018 (Open access)
4. Stanilov, Kiril, ed. “*The post-socialist city: urban form and space transformations in Central and Eastern Europe after socialism.*” Vol. 92. Springer Science & Business Media, 2007.
5. Tammaru, Tiit, et al., eds. “*Socio-economic segregation in European capital cities: East meets West.*” Routledge, 2015.

Додаткова/Additional:

1. Мезенцев К.В., Денисенко О.О. “Міста на постсоціалістичному просторі: підходи до концептуалізації та місце в урбаністичному дискурсі”. *Український географічний журнал*. 2018. № 4. С. 16-24.
2. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. “Сучасні трансформації публічних просторів Києва: передумови, прояв та специфіка”. *Часопис соціально-економічної географії*. 2017. 22.1. С. 39-46.
3. Мезенцев К.В., Неліпа К.Г. “Пострадянські трансформації системи розселення індустріального регіону – кейс Запорізької області”. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки*. 2018. Вип. 9. С. 69-78.
4. Палеха Ю. М. “Географічні особливості планування розвитку міста Київ на сучасному етапі”. *Український географічний журнал*. 2017. №. 4. С. 39-48.
5. Підгрушний Г. П., Бикова М. Д. “Виробничі території Києва: сучасний стан і напрямки трансформації”. *Український географічний журнал*. 2019. №. 1. С. 33-42.
6. Стафійчук В. І. “Центральна Європа як історико-географічний регіон”. *Економічна та соціальна географія*. 2002. Вип. 53. С. 257-262.
7. Baji, Péter, Márton Berki, and Éva Izsák. "Transformation processes of the city center of Budapest: From historical development to the new economy." *Espaço e Economia. Revista brasileira de geografia econômica* 13 (2018).
8. Berki, Márton "Post-Socialist Transformation of former industrial areas. A case

- study of Soroksári road, Budapest." *Metropolitan Regions in Europe. Austrian–Hungarian Action Fund, Budapest–Wien* (2012): 83-99.
9. Boros, Lajos, et al. "Urban diversity and the production of public space in Budapest." *Hungarian Geographical Bulletin* (2009-) 65.3 (2016): 209-224.
 10. Bouzarovski, Stefan, Joseph Salukvadze, and Michael Gentile "A socially resilient urban transition? The contested landscapes of apartment building extensions in two post-communist cities." *Urban Studies* 48.13 (2011): 2689-2714.
 11. Brade, Isolde, Christian Smigiel, and Zoltán Kovács "Suburban residential development in post-socialist urban regions: The case of Moscow, Sofia, and Budapest." *German Annual of Spatial Research and Policy 2009*. Springer, Berlin, Heidelberg, 2009. 79-104.
 12. Gentile, Michael, Tiit Tammaru, and Ronald Van Kempen "Guest editorial: Heteropolitanization: social and spatial change in Central and East European cities." *Cities* 29.5 (2012): 291.
 13. Golubchikov, Oleg "The urbanization of transition: ideology and the urban experience." *Eurasian Geography and Economics* 57.4-5 (2016): 607-623.
 14. Hirt, Sonia A. *Iron curtains: Gates, suburbs and privatization of space in the post-socialist city*. Vol. 27. John Wiley & Sons, 2012.
 15. Hirt, Sonia, and Atanass Kovachev "The changing spatial structure of post-socialist Sofia." *The Urban Mosaic of Post-Socialist Europe*. Physica-Verlag HD, 2006. 113-130.
 16. Hirt, Sonia, and Kiril Stanilov. *Twenty Years of Transition: The Evolution of Urban Planning in Eastern Europe and the Former Soviet Union, 1989-2009*. UN-HABITAT, 2009.
 17. Hirt, Sonia "Landscapes of postmodernity: Changes in the built fabric of Belgrade and Sofia since the end of socialism." *Urban geography* 29.8 (2008): 785-810.
 18. Hirt, Sonia. "Suburbanizing Sofia: Characteristics of post-socialist peri-urban change." *Urban Geography* 28.8 (2007): 755-780.
 19. Kährrik, Anneli, and Tiit Tammaru "Soviet prefabricated panel housing estates: Areas of continued social mix or decline? The case of Tallinn." *Housing Studies* 25.2 (2010): 201-219.
 20. Kährrik, Anneli, et al. "Patterns and drivers of inner city social differentiation in Prague and Tallinn." *Geografie* 120.2 (2015): 275-295.
 21. Kovács, Zoltán, and Balázs Szabó "10 Urban restructuring and changing patterns of socio-economic segregation in Budapest." *Socio-economic segregation in European capital cities: East meets West* (2015): 238.
 22. Kovács, Zoltán, Reinhard Wiessner, and Romy Zischner "Urban renewal in the inner city of Budapest: Gentrification from a post-socialist perspective." *Urban Studies* 50.1 (2013): 22-38.
 23. Krišjāne, Zaiga, et al. "Residential Change and Socio-demographic Challenges for Large Housing Estates in Riga, Latvia." *Housing Estates in the Baltic Countries*.

- Springer, Cham, 2019. 225-245.
24. Marcińczak, Szymon, et al. "Patterns of socioeconomic segregation in the capital cities of fast-track reforming postsocialist countries." *Annals of the Association of American Geographers* 105.1 (2015): 183-202.
 25. Marcińczak, Szymon, Michael Gentile, and Marcin Stępniaak "Paradoxes of (post) socialist segregation: Metropolitan sociospatial divisions under socialism and after in Poland." *Urban Geography* 34.3 (2013): 327-352.
 26. Mezentsev, Kostyantyn, et al. "An island of civilization in a sea of delay? Indifference and fragmentation along the rugged shorelines of Kiev's newbuild archipelago." *Journal of Urban Affairs* 41.5 (2019): 654-678.
 27. Neugebauer, Carola Silvia, and Lela Rekhviashvili "Loss and (re-) construction of public space in post-Soviet cities." *International Journal of Sociology and Social Policy* (2015).
 28. Neugebauer, Carola, and Zoltán Kovács "Paths of Socio-Spatial Change in Post-Socialist Cities — Insights from Five City-Regions in Central and Eastern Europe." *Understanding Geographies of Polarization and Peripheralization*. Palgrave Macmillan, London, 2015. 171-196.
 29. Ouředníček, M. "New suburban development in the post-socialist city: the case of Prague." *Paths of Urban Transformation*. Peter Lang (Frankfurt am Main) (2005): 143-156.
 30. Ouředníček, Martin, and Jana Temelová "Twenty years after socialism: the transformation of Prague's inner structure." *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Sociologia* 54.1 (2009): 9-30.
 31. Stanilov, Kiril "Housing trends in Central and Eastern European cities during and after the period of transition." *The post-socialist city*. Springer, Dordrecht, 2007. 173-190.
 32. Sýkora, Lud. "Gentrification in post-communist cities." *Gentrification in a global context*. Routledge, 2004. 101-116.
 33. Sýkora, Luděk, and Kiril Stanilov. "The challenge of postsocialist suburbanization." *Confronting suburbanization: Urban decentralization in postsocialist central and eastern Europe* (2014): 1-32.
 34. Sýkora, Luděk, and Stefan Bouzarovski. "Multiple transformations: Conceptualising the post-communist urban transition." *Urban Studies* 49.1 (2012): 43-60.
 35. Sýkora, Luděk. "Changes in the internal spatial structure of post-communist Prague." *GeoJournal* 49.1 (1999): 79.
 36. Sýkora, Luděk "New socio-spatial formations: places of residential segregation and separation in Czechia." *Tijdschrift voor economische en sociale geografie* 100.4 (2009): 417-435.
 37. Sykora, Ludek "Urban development, policy and planning in the Czech Republic and Prague." *Spatial Planning and Urban Development in the New EU Member*

- States: From Adjustment to Reinvention*, Ashgate: Aldershot (2006): 113-140.
38. Temelová, Jana, et al. "Housing estates in the Czech Republic after socialism: Various trajectories and inner differentiation." *Urban Studies* 48.9 (2011): 1811-1834.
 39. Temelová, Jana "Urban revitalization in central and inner parts of (post-socialist) cities: conditions and consequences." *Regenerating urban core* (2009): 12-25.
 40. Tsenkova, Sasha "Reinventing strategic planning in post-socialist cities: Experiences from Sofia." *European Planning Studies* 15.3 (2007): 295-317.
 41. Tuvikene, Tauri, Wladimir Sgibnev, and Carola S. Neugebauer, eds. *Post-Socialist Urban Infrastructures (OPEN ACCESS)*. Routledge, 2019.
 42. Van Assche, Kristof, and Joseph Salukvadze. "Tbilisi reinvented: planning, development and the unfinished project of democracy in Georgia." *Planning Perspectives* 27.1 (2012): 1-24.